מֵאוֹתוֹ תַּבְשִׁיל שֶׁל הַבָּשָׂר (לח) (סד) שְׁנִשְׂרָה בְּמַיִם אוֹ נִמְלַג, כָּךְ נִרְאֶה לִי: יג קאִם הִגְעִילוּ יוֹרָה מְחֻמֶּצֶת (סה) בַּת (נכ) ריוֹמָא (סו) וְיָרְדוּ הַמַּיִם (הַמְחֻמָּצִים) * לְבוֹר שבְּתוֹךְ (נג) הַפֶּסַח, אָסוּר לִשְׁתּוֹת מֵימָיו בְּפֶסַח (סז) בְּשִׁבְיל

ק טור וְהַמְּרַדְּכִי בְּפֶרֶק ב' דְּפְסָחִים (סי' תקסח). ר בֵּית יוֹסֵף (ד"ה מעשה שהגעילו). ש בֵּית יוֹסֵף (שם).

בְּאֵר הֵיטֵב

הָרוֹטֵחַ (סי' רצא) נִמְצָא בְּדָלִי מַיִם חֲתִיכַת חָמֵץ וְלֹא נוֹדַע כְּשֶׁלָּקְחוּ הַמַּיִם מֵהַדָּלִי אִם הָיָה בּוֹ חָמֵץ אוֹ לֹא וּכְשֶׁלּוֹ בּוֹ, וְהַתּוֹרְנוּ הַתַּבְשִׁיל אֵךְ הַמַּיִם שֶׁבַּדָּלִי נֶאֶסְרוּ, כִּי אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁהֲבִיא הַמַּיִם שֶׁמָּא נָתַן בּוֹ אוֹתָהּ שָׁעָה חָמֵץ, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכָתַב הַט"ז (סק"ז יז) דְּבָרִים אֵלּוּ אֵין לָהֶם פֵּרוּשׁ וְנִרְאֶה שֵׁישׁ טָעוּת סוֹפֵר וְצָרִיךְ לוֹמַר, כְּשֶׁלָּקְחוּ מַיִם מֵהַבָּאֵר, וְהַכַּוָּנָה הִיא שֶׁאֲפִלּוּ מַיִם תְּחִלָּה מֵהַבָּאֵר לְבַשֵּׁל וְאַחַר כָּךְ שָׁאֲבוּ מַיִם בְּדָלִי וְנִמְצָא חָמֵץ בְּדָלִי, וְלֹא נוֹדַע אִם הָיָה חָמֵץ בַּבָּאֵר בְּשָׁעָה שֶׁשָּׁאַב לְבַשֵּׁל מִמֵּילָא בְּשֵׁל בְּמַיִם חֲמוּצִים, בָּזֶה פָּסַק שֶׁהַתַּבְשִׁיל מֻתָּר אֶלָּא שֶׁהַמַּיִם שֶׁבַּדָּלִי לְחוּד נֶאֱסָרִים, אֲבָל הַתַּבְשִׁיל מֻתָּר כִּי הָאֵינוֹ יְהוּדִי הַשּׁוֹאֵב לְדָלִי נָתַן הֶחָמֵץ בְּשָׁעָה הַהִיא אֲבָל אוֹתוֹ חָמֵץ לֹא הָיָה בְּבָאֵר כְּלָל. וְתָמֵהַּ עַל הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה מעשה שהגעילו) שֶׁהֶעְתִּיק וְלֹא הִרְגִּישׁ בָּזֶה, וְאֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה קָשֶׁה דְּמִסֹּמָא אִם הָיָה הֶחָמֵץ קֹדֶם שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל הָיָה אָסוּר וְהָא חָמֵץ בְּצוֹנֵן אֵינוֹ אוֹסֵר, וְאֶפְשָׁר דְּסָבְרִינְהוּ לֵיהּ כְּדַשְׁכָּ"א (בהשמטה ח"א ס' קנו) דְּסָבְרִינְהוּ לֵיהּ גַּם בְּצוֹנֵן אוֹסֵר. אֲבָל אֲנַן סָבְרִינְהוּ לָן כְּהָרַא"ש (פ"ב סי' כה) וְהַשְׁתָּא דְּאֵין אוֹסֵר בְּצוֹנֵן. וְנִרְאֶה דְּאִם שָׁרָה הֶחָמֵץ בְּמַיִם צוֹנְנִים מַעַת לְעַת דְּאָסוּר לְכָלֵי עֶלְמָא דְּכִבּוּשׁ הָוֵי כְּמִבַּשֵּׁל, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכֵן כָּתַב בַּ"ח (סי') וְרַשַׁ"ל (על השטרו). מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד שֶׁנָּשַׁל לְתוֹךְ פִּיו חֲתִיכַת מַצָּה וַחֲתִיכַת תַּרְנְגוֹל וְאָכַל שְׁנֵיהֶם יַחַד וְהִרְגִּישׁ בְּפִיו שֵׁשׁ חִטָּה וְנָטַל הַמַּאֲכָל מִפִּיו וְרָאָה חִטָּה, וְאֵינוֹ נִכָּר אִם הָיָה בְּתוֹךְ הַמַּצָּה אוֹ בְּתוֹךְ הַתַּרְנְגוֹל, הַתַּרְנְגוֹל יֵשׁ לְהַתִּיר מִכֹּחַ סָפֵק סְפֵקָא שֶׁמָּא עַתָּה נָפַל לַתַּרְנְגוֹל בְּצוֹנֵן וְאִם תֹּאמַר לוֹמַר שֶׁהָיָה קֹדֶם שֶׁאָפָה דְּרַבָּנָן תֵּלִינַן לְקֻלָּא שֶׁהָיָה בְּתַרְנְגוֹל. וּמִכָּל מָקוֹם כְּדֵי נְטִילָה אָסוּר מִדִּינָא מֵאוֹתָהּ מַצָּה מִמָּקוֹם שֶׁנָּטַל הַחֲתִיכָה, וְעוֹד נִרְאֶה לִי דַּאֲפִלּוּ הָיָה חֲתִיכַת בָּשָׂר גַּם כֵּן שָׁרֵי, דְּלֹא מַחְזְקִינַן אִסּוּרָא מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְאִמְרִינַן הַשְׁתָּא נָפַל עַל הַבָּשָׂר בְּעוֹדוֹ צוֹנֵן וְאִם כֵּן גַּם הַמַּצָּה מֻתֶּרֶת. אֲבָל אִם הַבָּשָׂר הָיָה מְנֻחָּ בְּקֵעָרָה וְאָכַל מִתּוֹכָהּ, אוֹסֵר הַבָּשָׂר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לְעֵיל (סג"א ס"ק יח) דְּמִזְּמַן לְזַמֵּן מַחְזְקִינַן אִסּוּרָא דְּשָׁמָּא הָיָה בְּקֵעָרָה בְּשָׁעָה שֶׁעָרוּ הַבָּשָׂר לְתוֹכוֹ וּכְלֵי שֵׁנִי אוֹסֵר בְּפֶסַח, וְאִם נֹאמַר דְּהָנֵי סָפֵק סְפֵקָא הָוֵה בְּמַצָּה וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר בְּבָשָׂר שֶׁמָּא עַתָּה נָפַל, זֶה לֹא הָוֵי סָפֵק דְּאִם תֹּאמַר שֶׁהָיָה בְּמַצָּה צָרִיךְ אַתָּה לָאֱסֹר הַמַּצָּה וְזֶה לֹא אָמְרִינַן אֲפִלּוּ בְּאִסּוּר דְּרַבָּנָן וַאֲפִלּוּ בְּסָפֵק סְפֵקָא, וְאִם כֵּן הַבָּשָׂר וְהַמַּצָּה אֲסוּרִים. מִיהוּ עַל פִּי הָרֹב נִכָּר אִם נִתְבַּשְּׁלָה הַחִטָּה אוֹ נֶאֶפָּה עִמָּהּ אִם לָאו. וּמִיהוּ אִם טִלְטְלוּ הַקְּעָרָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם כְּשֶׁנִּצְטַנֵּן, תֵּלִינַן לְהָקֵל דְּלֹא מַחְזְקִינַן אִסּוּרָא מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. מִכָּאן אֲבָרְהָם. (סי' כה): יג (נכ) יוֹמָא. עַיֵּן מִגֵּן אֲבָרְהָם (סק"ק כד) וּבְחַק יַעֲקֹב (סק"ק מב): (לח) שְׁנִשְׂרָה. עַיֵּן מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ק כד) וּבְחַק יַעֲקֹב (סק"ק מב): (נג) הַפֶּסַח. וְהַבַּ"ח (סי"ב) כָּתַב דְּאַף אִם נִתְעָרְבוּ קֹדֶם פֶּסַח בְּעִנְיַן שֶׁנִּתְבַּטְּלוּ בְּשִׁשִּׁים וְאַף עַל פִּי דְּהָוֵי גַּם כֵּן נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם דְּהָתָרָא. מִכָּל מָקוֹם אֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאוֹתוֹ מַיִם לְכַתְּחִלָּה כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר לְמִצֹּא בְּקַל מַיִם אֲחֵרִים, וְכֵן כָּתוּב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן צ"ה (ס"ג). וְטַ"ז (סק"ק יח) כָּתַב לְעִנְיָנוּת דִּבְרֵי גֶּרְשׁוֹנִי דְּכָאן לְמִעְבַּד אִסּוּר בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ קֹדֶם לְפֶסַח, דְּהַמַּיִם הַמְחֻמָּצִים נִשְׁאֲרוּ לְמַעְלָה וְלֹא נִתְעָרְבוּ כִּי הֵם קַוִּי וְקַיְמֵי וּכְאִלּוּ הֵם בְּצֵין דְּמֵי, אֶלָּא אִם כֵּן שֶׁשָּׁאַב מִמְּקוֹם כְּמָה פְּעָמִים שֶׁעַל יְדֵי כָּךְ מִתְעָרֵב. עַיֵּן שָׁם. וּמִדְּמָה לְלֹא נִצּוֹר וְכַסָּה בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן צ"ב (סי"ב)

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מִשָּׁהוּ, וְאִם כֵּן עִתָּה שֶׁנֶּאֱמַר שֶׁהַמַּשֶּׁהוּ נָפַל לְתוֹךְ תַּבְשִׁיל שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵין זֶה אוֹסֵר דִּכְבָר פָּקַע שָׁם חָמֵץ מֵעָלָיו, וְדָמֵי לְחָמֵץ שֶׁנִּתְעָרֵב קֹדֶם פֶּסַח בְּשִׁשִּׁים דְּאֵינוֹ חוֹזֵר וְנֶעוֹר בְּפֶסַח. וְאַף חָמֵץ שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר בַּהֲנָאָה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרִיבַ"ש סִימָן ת', מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאֵין בּוֹ חוּמְרָא דְּבַל יֵרָאֶה וְגַם לֹא שַׁיָּךְ לֹא בְּדִיל בְּעוֹדוֹ בְּיַד הָאֵינוֹ יְהוּדִי, לֹא גָּזְרוּ עַל תַּעֲרֻבְתּוֹ לְאֱסֹר בְּמַשֶּׁהוּ, וְכֵיוָן שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל אֵצֶל הָאֵינוֹ יְהוּדִי שׁוּב הָוֵי לֵיהּ כְּחָמֵץ שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל קֹדֶם הַפֶּסַח דְּאֵינוֹ חוֹזֵר וְנֶעוֹר. וְעַיֵּן בְּשו"ת בֵּית יְהוּדָה סִימָן ט"ז אִם בְּאֶמְצַע הַשְּׁעוּדָה מְצָאוּ חִטָּה אַחַת מְבֻטֶּלֶת מִנַּחַת עַל הַמַּפָּה שֶׁעָל הַשֻּׁלְחָן וְאֵין יְרוּעַ אִם בְּשָׁעַת אֲכִילָה נָפְלָה מֵהַמַּבְשִׁילִין אוֹ הָיְתָה שָׁם מִקֹּדֶם וּמֵעֲלָמָא אֲתֵי, הָעֲמֵד הַתַּבְשִׁיל עַל חֶזְקָתוֹ כֵּיוָן שֶׁהַתַּבְשִׁיל לֹא הָיָה מֻנָּח עַל הַמַּפָּה כו'.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מֻרְכָּבָה וּמְנִיעַת שְׁמִחַת יוֹם טוֹב אָסוּר בְּסָפֵק אֶחָד דְּרַבָּנָן [וַעֲיַיִן בְּאוּר הֲלָכָה (ד"ה אם)], אָבַל בְּסָפֵק סְפֵקָא הַנִּזְכָּר לְעֵיל מֻתָּר אַף בְּלֹא הֶפְסֵד מֻרְכָּבָה. (קיג) וְכָל זֶה בְּסָפֵק סְפֵקָא דְּאִסּוּר מַשֶּׁהוּ שֶׁהוּא דְּרַבָּנָן, הָא בְּסָפֵק סְפֵקָא דְּאִסּוּר תּוֹרָה יֵשׁ לְהַתִּיר רַק בְּשֶׁהָיָה וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְמֻכְרָה לְנָכְרִי אֲבָל לֹא בַּאֲכִילָה, וְדַוְקָא הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר בְּשֶׁהָיָה שֶׁיִּתְקַלְקֵל עַל יְדֵי זֶה, מֻתָּר אַף בַּאֲכִילָה, וּבְפֶרֶט הֵיכָא דְּאִיכָּא הֶפְסֵד מֻרְכָּבָה בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר: (סד) שְׁנִשְׂרָה בְּמַיִם אוֹ נִמְלַג. לָאו בַּחֲדָא גְּוָנָא (קיג) הוּא, דִּנְשָׂרָה הַבָּשָׂר בְּצוֹנֵן אַף אִם מָצְאוּ הַגְּרִיעִין בְּעוֹד הַבָּשָׂר שָׁם גַּם כֵּן מַתָּר, דְּיֵשׁ סָפֵק דְּרַבָּנָן דְּשָׁמָּא צוֹנֵן אֵין מַפְלִיט וּמַבְלִיעַ כְּלָל, וְנִמְלַג שֶׁהוּא בְּחַמִּין, מְיֵרֵי שֶׁמָּצְאוּ אַחַר כָּךְ חִטָּה בַּמַּיִם לְאַחַר שֶׁהִסִּירוּ הַבָּשָׂר אוֹ הַתַּרְנְגֹלֶת מִשָּׁם וּמֵתָר (קיד) אֲפִלּוּ נִמְלַג בִּכְלֵי רִאשׁוֹן, וּמִשַּׁעַם דְּיֵשׁ סָפֵק שֶׁמָּא עַתָּה נָפְלָה וְהוּא אִסּוּר מַשֶּׁהוּ שֶׁהוּא דְּרַבָּנָן, לְכָךְ מַתִּירִין בְּהֶפְסֵד מֻרְכָּבָה: יג (סה) בַּת יוֹמָא. (קטו) וּמֵיְירֵי שֶׁהִגְעִילוּ קֹדֶם זְמַן אִסּוּרוֹ דְּאִי לָאו הָכִי אֵין לְהַגְעִיל כְּלֵי שֶׁהוּא בֶּן יוֹמוֹ כַּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן תנ"ב (ס"א), וְנָקֵט הַמְחַבֵּר בֶּן יוֹמוֹ דְּאִם הָיְתָה בַּת יוֹמָא (קטז) א]אַף הַמַּי הַגְּעָלָה עַצְמָן מֻתָּרִין בְּפֶסַח, כֵּיוָן שֶׁהִגְעִילוּ קֹדֶם פֶּסַח וְהֵם אֵינָם בְּנֵי יוֹמָן כַּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן תנ"א (סכ"א ומשנ"ב ס"ק קכב) וְסִימָן תמ"ז סָעִיף ה' בַּהַגָּ"ה (משנ"ב ס"ק נח) עַיֵּן שָׁם. וְדַע דְּאִם הַהַגְעָלָה הָיָה בְּתוֹךְ הַפֶּסַח, אָז אֲפִלּוּ אִם הַיּוֹרָה אֵינָהּ בַּת יוֹמָא (קיז) אָסוּר הַמַּיִם שֶׁבַּבּוֹר לְדַעַת רַמָּ"א לְעֵיל בְּסִימָן תמ"ז סָעִיף י' בַּהַגָּ"ה: (סו) וְיָרְדוּ וְכוּ' בְּתוֹךְ הַפֶּסַח. הֵינוּ הַיְרִידָה הָיָה בְּתוֹךְ הַפֶּסַח אֲבָל הַהַגְעָלָה הָיָה קֹדֶם פֶּסַח. (קיח) וְאִם הַיְרִידָה הָיָה גַּם כֵּן קֹדֶם הַפֶּסַח נִתְבַּטְּלוּ הַמַּיִם בְּשִׁשִּׁים בַּמַּיִם שֶׁבַּבּוֹר, (קיט) ב]וְיֵשׁ מַחְמִירִין דַּאֲפִלּוּ אִם יֵשׁ שִׁשִּׁים נֶגֶד הַמַּיִם אֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאוֹתָן מַיִם לְכַתְּחִלָּה כֵּיוָן דְּאֶפְשָׁר בְּקַל לִמְצֹא מַיִם אֲחֵרִים: אָסוּר לִשְׁתּוֹת מֵימָיו. וְאִם עָבַר וּבִשֵּׁל מֵהֶם תַּבְשִׁיל, כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (מש"ז ס"ק יח) דְּיֵשׁ לְהַתִּיר (קכ) אִם הוּא הֶפְסֵד מֻרְכָּבָה כֵּיוָן (קכא) דְּהַהַגְעָלָה הָיָה קֹדֶם פֶּסַח: (סז) בְּשִׁבְיל שֶׁנִּתְעָרְבוּ. פֵּרוּשׁ אַף לְהַמַּתִּירִין צוֹנֵן לְעֵיל מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ נוֹתֵן טַעַם כְּלָל, מִכָּל מָקוֹם הָכָא אָסוּר דְּעַל יְדֵי שֶׁנִּתְעָרְבוּ הֲרֵי גּוּף הֶחָמֵץ מְעֹרָב בּוֹ. אִם נִמְצָא גְּרִיעֵינִי תְּבוּאָה בְּבֹאֵר מַיִם בְּפֶסַח אֲפִלּוּ לְהַמַּתִּירִין בְּצוֹנֵן, דְּשָׁמָּא נִכְבַּשׁ בְּתוֹכוֹ מֵעַת לְעַת וְהָוֵי כָּבוּשׁ, וּמִכָּל מָקוֹם לְזַהֵר בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאוֹתָן מַיִם בְּפֶסַח אֲפִלּוּ לְהַמַּתִּירִין בְּצוֹנֵן, דְּשָׁמָּא נִכְבַּשׁ בְּתוֹכוֹ מֵעַת לְעַת וְהָוֵי כָּבוּשׁ, וּמִכָּל מָקוֹם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(קיג) מִפְּרִי מְגַדִּים (א"א) אות כ"ה: (קיג) מַאלְיָה רַבָּה (ס"ק כט) וּפְרִי מְגַדִּים (שם ס"ק כד): (קיד) פְּרִי מְגַדִּים (שם): יג (קטו) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כט): (קמז) חק יַעֲקֹב (סק"ק מג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (קיח) אַחֲרוֹנִים: (קיט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כד) בַּ"ח (סי"ב): (קכ) וְדַע דִּשִׁיטַת הַגְּרָ"א, דְּהַמְחַבֵּר מַיְירֵי דְּגַם הַהַגְעָלָה הָיָה תּוֹךְ הַפֶּסַח, וּמַה שֶּׁכָּתַב יוֹרֶה מִבְּעוֹד יוֹם הַיְנוּ קֹדֶם הַפֶּסַח, וְכֵן מַשְׁמָע בְּפְרִי מְגַדִּים (שם) דְּאִם הַהַגְעָלָה הָיָה בְּתוֹךְ הַפֶּסַח אֵין לְהַתִּיר אֲפִלּוּ בְּהֶפְסֵד מֻרְכָּבָה: (קכא) וְכֵן הוּא בְּאֵר הַגּוֹלָה (ס"ק ב) וְכֵן מַשְׁמָע בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס"ק ב) וְכֵן מַשְׁמָע בְּכָל הָאַחֲרוֹנִים שֶׁלֹּא הִזְכִּירוּ כְּלָל הֶתֵּר בְּהֶפְסֵד מֻרְכָּבָה, וְכֵן מַשְׁמָע בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק ב) וְכֵן מַשְׁמָע בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (ס"ק ב) וְכֵן מַשְׁמָע בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (ס"ק ב) וְכֵן מַשְׁמָע בְּכָל הַפּוֹסְק

ת רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ה ח״ה).
א טוּר בְּשֵׁם הָרֹא״ש (פרק ב סי׳ כה) וְרַשְׁבָּ״א (הו״ד ברבינו ירוחם שם) בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִמֵּץ (יראים סי׳ נב).
ב כָּל בּוֹ (סי׳ מח) בְּשֵׁם הָרַאֲב״ד.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וְלֹא דָּמֵי לִנְמְצָא בִּכְלִי שֶׁהָיָה בּוֹ הַתַּרְנְגֹלֶת, דְּשָׁם הַתַּרְנְגֹלֶת הָיְתָה בְּוַדַּאי בְּאוֹתוֹ כְּלִי כו׳, עַיֵּן שָׁם: **ג [לד] שָׁנְתָּעֲרְבוּ.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּבֵית יַעֲקֹב סִימָן ס״ט שְׁדִּבְּרוּ לְהָקֵל בְּסִפֵּק כְּבוּשׁ, דְּאִפּוּר מֻשְׁהֶה דְּרַבָּנָן, וְעַיֵּן בִּמְקוֹם שְׁמוּאֵל סִימָן ס״א שֶׁחוֹלֵק עַל הַבַּיִת יַעֲקֹב וְכָתַב דְּסִפֵּק כְּבוּשׁ אִסּוּר הֵיכָא שֶׁהוּא חֲמַץ גָּמוּר כְּגוֹן לֶחֶם אוֹ עִפָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן חֹשֶׁה שֶׁנִּתְרַכְּכָה אֵיכָא סֵפֵק סְפֵקָא שֶׁמָּא עֲתָה נְפָלָה וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר מִקֹּדֶם שֶׁמָּא אַף עַל פִּי שֶׁהִיא מְרֻכֶּכֶת לָפָנֵינוּ שֶׁמָּא לֹא שָׁהֲתָה מֵעֵת לְעֵת בְּרִכּוּכָהּ וְזֶה מִקָּרוֹב שֶׁנִּתְרַכְּכָה וְאֵין כָּאן מֵעֵת לְעֵת, וְצוֹנֵן אֵינוֹ אוֹסֵר. וְהָגֶה, וְגַם יֵשׁ לוֹמַר דְּאוֹתָן אַחֲזָקָה שֶׁהָיְתָה קָשֶׁה וְזֶה מִקָּרוֹב נִתְרַכְּכָה. וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַב בְּמָקוֹם שְׁמוּאֵל עַל הַפֶּגֶן אַבְרָהָם סְעִיף קָטָן ט״ז דְּהָרֵי סֵפֵק חֲסָרוֹן יְדִיעָה, וְכָתַב וְלִי נִרְאֶה דְּמַחְסָרוֹן כו׳ דְּהַפְרוּשׁ שֶׁמָּא לֹא נִתְחַמְּצָה אֲז וְאִם כֵּן לֹא הָרֵי בְּחִמּוּצָהּ מֵעֵת לְעֵת. וְשָׁרֵי לֵיהּ מָאֲרִיהּ שֶׁבְּמְהִילַת כְּבוּד תּוֹרָתוֹ עָלָיו הַמֵּשֶׁא דְּמַחְסָרוֹן יְדִיעָה בְּהֶבֵּנַת דִּבְרֵי הַפֶּגֶן אַבְרָהָם כָּתַב כֵּן, דְּהֵיכָם קַאֵי הַפֶּגֶן אַבְרָהָם לְעִנְיַן חֹשֶׁה בְּעִפָּה שֶׁעַל יְדֵי הַלִּישָׁה הִיא אוֹסֶרֶת בְּצוֹנֵן וְלֹא תֵּלֵךְ כְּמֵעֵת לְעֵת כְּלָל, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מִכְּאן בַּפֶּ״ח (סי״ח) שֶׁכָּתַב שֶׁמָּא לֹא נִתְחַמְּצָה בְּצוֹנֵן עֲשָׂרָה לְעֵת כְּלָל, עַיֵּן שָׁם, וְאִם כֵּן בְּחִנָּם הֵטִיחַ דְּבָרִים כְּלַפֵּי מֵעֵלַת הַפֶּגֶן אַבְרָהָם ז״ל וְקִצְּרְתִּיו. וְעַיֵּן בִּנְבַעַת שָׁאוּל סִימָן פ״ג בְּעִנְיַן שֶׁמָּצְאוּ גְּרָעִין חֹשֶׁה בְּפֶסַח בְּחֲבִית לְאַחַר שֶׁפִּנּוּ מִשָּׁם מַשְׁקֶה שֶׁקּוֹרִין מֶע״ד וְיֵשׁ לְסַפֵּק אִם הָיָה הַחֹשֶׁה בְּעוֹד שֶׁהָיָה הַמַּשְׁקֶה בְּתוֹכָהּ אוֹ שֶׁמָּא עֲתָה נְפָלָה, וְכָתַב שֶׁאִם נִשְׁאַר בַּחֲבִית מֵעֵט בְּעִנְיַן שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר שֶׁעֲתָה נִתְרַכְּכָה מֵחֲמַת הַמַּשְׁקֶה מַהֵר, אֲבָל אִם לֹא נִשְׁאַר כְּלָל חַד סְפֵקָא הוּא שֶׁמָּא עֲתָה נְפָלָה וְהָרֵי לֵיהּ סֵפֵק כְּבוּשׁ וְאִסּוּר, עַיֵּן שָׁם. וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב בְּמָקוֹם שְׁמוּאֵל גַּם בָּזֶה יֵשׁ סֵפֵק סְפֵקָא שֶׁמָּא לֹא נִתְרַכְּכָה עַד זְמַן קָרוֹב קֹדֶם שֶׁפִּנּוּ הַדֶּבֶשׁ בְּעִנְיַן שֶׁלֹּא שָׁהֲתָה מֵעֵת לְעֵת לְאַחַר הִרְכּוּכָהּ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְהַבַּיִת יַעֲקֹב דְּמַאי בָּזֶה: **ד [לו] מְלִיחָה.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן בְּתִפְאֶרֶת צְבִי (או״ח) סִימָן כ״ב בְּחִשּׁוּן שְׁלֹמִים שְׁנִמְצְאוּ בְּזֵפֶק שֶׁיֵּשׁ לְהָקֵל שֶׁקְּרוֹם הַזֵּפֶק מִפְסִיק, וְלָכֵן אֵין לְהַחְמִיר כִּי אִם בְּנִתְרַכְּכָה וּבִלֹּא נִתְרַכְּכָה יֵשׁ לְהָקֵל. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם סְעִיף קָטָן ל׳ וְסְעִיף קָטָן ל״ג. וְעַיֵּן בְּשוּ״ת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן י״ז בְּסָעוּדַת בְּרִית מִילָה בְּחֵל הַמּוֹעֵד פֶּסַח שֶׁמָּלְחוּ תַּרְנְגוֹלִים עִם בְּשָׂר וּמְצְאוּ בְּאֶחָד זֵפֶק וּבְתוֹכוֹ כְּמִין סֹבֶךְ וְעוֹד נִמְצָא בְּאֶחָד זֵפֶק וְזָרְקוּ לְאַבּוּד, אוֹתוֹ שֶׁזָּרְקוּ לֹא מְחַזְקִינַן אִסּוּרָא וְגַם דְּאִיכָּא סֵפֵק סְפֵקָא שֶׁמָּא לֹא הָיָה בְּתוֹכוֹ וְאִם הָיָה בְּתוֹכוֹ שֶׁמָּא נִתְעַכֵּל, אַף מַחֲמַת הַזֵּפֶק הַשֵּׁנִי יֵשׁ לְחוּשׁ קְצָת וְעַיֵּן בְּחוֹק יַעֲקֹב סִימָן תס״ז סָעִיף קָטָן ל״ט, וְעַל כָּל פָּנִים דֵּי לְהַשְׁהוֹת הַתַּרְנְגֹלֶת עַד אַחַר הַפֶּסַח וּלְהַתִּיר הַשְּׁאָר, בְּפֶרֶט בִּמְקוֹם הַפֶּסַח מְרֻבֶּה וּסְעוּדַת מִצְוָה וּמְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב. וּבְחֹשֶׁה בְּקוּעָה הָרְאָה מָקוֹם לְהַחֹק יַעֲקֹב סִימָן תס״ז (סי״ק מח) לְהָקֵל לְשָׁהוֹת עַד אַחַר הַפֶּסַח, רַק מָקוֹם שֶׁנִּמְצָא יָקֵלַף. (וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּהַזֵּפֶק גּוּפֵא בְּמָקוֹם

בַּאֵר הַיטֵב

עַיֵּן שָׁם]. וְהַחֹק יַעֲקֹב (סי״ק מד) כָּתַב דְּאֵין לְאֶסֹר בְּדִיעֲבַד אַף עַל גַּב דְּלֹא נִתְבַּשֵּׁל, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁנַּעֲשָׂה קֹדֶם פֶּסַח הֲרֵי נוֹתֵן טַעַם בַּר נוֹתֵן טַעַם דְּהַתִּירָא וְאֵין לָאֱסֹר בְּדִיעֲבַד. עַיֵּן שָׁם: (לד) **שָׁנִּתְעָרְבוּ.** עַיֵּן בְּהַמַּתִּירִין צוֹנֵן הָכָא אִסּוּר כֵּיוָן שֶׁגּוּפוֹ הַחַמִּיר נִתְעָרֵב. וְאִם נִמְצָא חֹשֶׁה אוֹ שְׂאֹר חָמֵץ בְּבוֹר, זֶה תְּלוּי בְּפְלוּגְתָּא שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר סְעִיף י״ב אִם אִסּוּר בְּצוֹנֵן תּוֹךְ הַפֶּסַח, וְעַיֵּן לְעֵיל סְעִיף קָטָן כ׳ וְסְעִיף קָטָן ל׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם, וְעַיֵּן חק יַעֲקֹב (סי״ק מה). כָּתַב הַט״ז (סי״ק יח) פַּעַם אַחַת הֵבִיא מִשָּׁרַת כְּלִי עִם דָּבֵשׁ הַנִּקְרָא מֶע״ד לִשְׁתּוֹת וְנִמְצְאוּ בּוֹ חֹשֶׁה אַחַת, אָמַרְתִּי דְּאֵין אוֹסְרָת בְּצוֹנֵן אַף עַל גַּב שֶׁהִיא נִתְחַמְּצָה, וְאַף עַל גַּב שֶׁכָּתַב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ סְעִיף י״ב וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹסֵר תּוֹךְ הַפֶּסַח, הָא כְּבָר הוֹכַחְנוּ שֶׁלֹּא מָצִינוּ חִלּוּק זֶה, דְּצוֹנֵן אֵינוֹ נוֹתֵן טַעַם כְּלָל וְאַף בְּפֶסַח מֻתָּר. וְגַם אֵין לְחוֹשׁ כְּאֵן שֶׁמָּא הָיְתָה הַחֹשֶׁה בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה הַדָּבֵשׁ רוֹתֵחַ, דְּאִם כֵּן הָיָה כְּבָר בָּטֵל לְפָנֵי פֶּסַח מַה שֶּׁנִּפְלַט מִמֶּנּוּ וְאֵין חוֹזֵר וְנֶעוֹר, אַף עַל גַּב דְּהַחֹשֶׁה צָרִיךְ בְּתוֹכוֹ מִכָּל מָקוֹם צוֹנֵן הוּא בְּעֵת הַהִיא וְאֵין נוֹתֵן טַעַם, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְקָשֶׁה דְּשָׁמָּא כְּבָשׁ בְּתוֹכוֹ מֵעֵת לְעֵת כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן ל׳. וְצָרִיךְ לוֹמַר שֶׁהַמַּעֲשֶׂה הָיָה לֵיל א׳ דְּפֶסַח, וְדו״ק: **יד (לה) בְּשָׁטִיפָה.** דְּצוֹנֵן בְּלִי רֹטֶב לְכֵלִי עֲלְמָא אֵינוֹ אוֹסֵר, אַף שֶׁבְּתַּרְנְגֹלֶת אִי אֶפְשָׁר בְּלֹא לְחַלּוֹחִית קְצָת, מִכָּל מָקוֹם בְּצוֹנֵן אֵינוֹ מַבְלִיעַ אַלִּיבָּא דְּכֻלֵּי עֲלְמָא אֶלָּא עַל יְדֵי שְׁרִיָּה קְצָת, [בְּתְשׁוּבוֹת צֶמַח צֶדֶק (סי״ ל) הֶחְמִיר בְּנִשְׁאַר מְעַט שֶׁכַּר בִּכְלֵי וְנִטְלוּ בְּתוֹכוֹ מַיִם וְהַדִּיחוּ בּוֹ בָּשָׂר, דַּיֵּשׁ לְרַמּוֹתוֹ כְּדֵין חֹשֶׁה הַנִּמְלָחָה עִם הַתַּרְנְגֹלֶת. וְחק יַעֲקֹב (סי״ק מה) שָׁדָא בֵּיהּ נַרְגָּא, עַיֵּן שָׁם] אוֹ עַל יְדֵי הִתְעַפְּקוּת בְּעִפָּה כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל: **(לו) מְלִיחָה.** פְּרוּשׁ בְּעוֹד שֶׁהַמֶּלַח עָלָיו, אֲבָל אִם נִמְצָא לְאַחַר שֶׁנִּמְלַח וְהוּדַח אֶמְרִינַן הַשְׁתָּא נָפַל, דְּאִם אֵיתָא שֶׁהָיְתָה עָלֶיהָ קֹדֶם לָכֵן הָיְתָה נוֹפֶלֶת כְּשֶׁהֻדַּחָה מֵהֶבֶל שֶׁהָיָה עָלֶיהָ, דְּאִי אֵיתָא שֶׁהָיְתָה עָלֶיהָ קֹדֶם לָכֵן הָיְתָה נוֹפֶלֶת כַּהֻדָּחָה כְּשֶׁהֻדַּח הַבָּשָׂר בְּמַיִם. וְדַוְקָא כְּשֶׁנִּמְצָא עַל הַתַּרְנְגֹלֶת מִבַּחוּץ, (קכו) אֲבָל אִם נִמְצָא בְּתוֹךְ הַתַּרְנְגֹלֶת מִסְתָּמָא הָיְתָה קֹדֶם לָכֵן אַף בִּשְׁעַת מְלִיחָה וּמַה שֶּׁלֹּא נָפְלָה בַּהֻדָּחָה שֶׁעִכְּבוּהָ שׁוּלֵי הַתַּרְנְגֹלֶת: **(עא) וְיֵשׁ מַחְמִירִים לוֹמַר שֶׁמְּמַעֲמִיק.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלֹא רְאִשׁוֹנָה דְּסַגִּי לְקִלּוּף הַבָּשָׂר וְנָגַד מָקוֹם הַחֹשֶׁה בִּלְבַד, אֶלָּא שֶׁמְּמַעֲמִיק בְּכָל סְבִיבוֹתֶיהָ וְחוֹתֵךְ, (קנ) וְהַטַּעַם דְּהוֹאִיל בְּפֶסַח אִסּוּרוֹ בְּמֻשְׁהֶה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אִם אֵין לוֹ מַיִם אֲחֵרִים כֵּיוָן שֶׁחַיָּיו תְּלוּיִים בּוֹ יֵשׁ לְהַתִּיר (קכג) מִטַּעַם סֵפֵק סְפֵקָא, שֶׁמָּא עֲכָשָׁו נָפְלָה, וְאִם תִּמְצֵי לוֹמַר שֶׁנָּפְלָה מֵעֵת לְעֵת מִקֹּדֶם שֶׁמָּא לֹא נִתְבַּקְּעָה וְנִתְרַכְּכָה עַד תּוֹךְ מֵעֵת לְעֵת וְלֹא נַעֲשָׂה כְּבוּשׁ מֻשְׁהֶה שֶׁנַּעֲשָׂה חָמֵץ, וְסָמְכִינַן עַל הַפּוֹסְקִים דְּצוֹנֵן אֵינוֹ אוֹסֵר כְּלִי כְּבִישָׁה. וּפְרוֹסֶת לֶחֶם שֶׁנִּמְצָא בְּבֵאֵר עַיִן לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן ס״ב. מִי שֶׁרוֹצֶה (קכד) לִשְׁאֹב בְּפֶסַח מִבְּאֵרוֹת שֶׁל עַכּוּ״ם אוֹ מִבְּאֵרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא נִזְהַר בָּהֶן מֵהֶמֶץ כָּל הַשָּׁנָה, נָכוֹן שֶׁיִּסָּנֵן הַמַּיִם בְּבֶגֶד נָקִי בְּכָל פַּעַם שֶׁשּׁוֹאֵב: **יד (סח) חֹשֶׁה מְבֻקַּעַת.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה חטה) דִּלְדִידָן שַׁיָּךְ זֶה הַסְּעִיף אֲפִלּוּ בְּנִתְרַכְּכָה

בֵּאוּר הֲלָכָה

דִּבְרֵי צָלוּל לֹא שַׁיָּךְ זֶה, וְדַעְתּוֹ שָׁם דְּלֹא יָצָא דָּבָר זֶה מִפִּי הַט״ז ז״ל, עַיֵּן שָׁם: **יד * חֹשֶׁה מְבֻקַּעַת.** עַיֵּן בַּ״ח (סק״כ) **שֶׁכָּתַב דִּלְדַעַת הַגְּ״ה לְעֵיל בְּסָעִיף ט׳, אֲפִלּוּ לֹא נִתְבַּקְּעָה אֶלָּא נִתְרַכְּכָה שֶׁיָּךְ כָּל הַסְּעִיף זֶה וְכֵן דַּעַת שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים,** [הַב״ח (סי״ד) וְעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ק טו) וּפְרִי חָדָשׁ (סט״ו) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ק כה) וְהַגְּרַ״ז (סנ״א) וְתֵי אֶדֶם (כלל קכב ס״כ), וְדִלְא כְּשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י ס״ק יד) שֶׁמְּצַדֵּד לוֹמַר דְּבְצָלֵי וּמְלִיחָה הָרַמ״א מוֹדֶה דְּבָעֵינַן בְּקִיעַ וְכֵן דַּעַת הַחֹק יַעֲקֹב (סק״ק מט) לְעִנְיַן מְלִיחָה], אֶלָּא שֶׁהָרַמ״א סָמַךְ בָּזֶה עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּסָעִיף ט׳. **וְהִנֵּה בְּהֶסֵּדֶ מְרֻבֶּה כְּגוֹן שֶׁהוּא עֲנִי וְהִיא חֲתִיכָה גְּדוֹלָה וַחֲשׁוּבָה אוֹ שֶׁהוּא מְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב מִשְׁמַע מַהֲגָרַ״ז** (שם) **דְּיֵשׁ לְהָקֵל וְלִסְמֹךְ עַל דַּעַת** לְבַד: **(סט) דֵּי בִּשְׁטִיפָה.** דְּצוֹנֵן בְּלִי רֹטֶב (קכה) לְכֵלִי עֲלְמָא אֵינוֹ אוֹסֵר, (קכו) וַאֲפִלּוּ אִם הוּדַח הַתַּרְנְגֹלֶת מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיְתָה שְׁרִיָּה קְצָת אֵין לָאֱסֹר. (קכז) וּמִכָּל מָקוֹם הָרָחָה בְּעֵי וְאֵין לוֹ לִסְמֹךְ עַל הָרָחָה שֶׁמְּדִיחוֹ אַחַר הַמְּלִיחָה: **(ע) דֵּי בִּקְלִיפָה.** וּמִכָּל מָקוֹם קְלִיפָה בְּעֵי אַף שֶׁהוּא צוֹנֵן, דְּקֵיְימָא לַן מָלִיחַ הֲרֵי הוּא כְּרוֹתַחַ וְנִבְלַע לַחְלוּחִית הַחֹשֶׁה בְּתוֹךְ הַבָּשָׂר כְּדֵי קְלִיפָה. וּמִכָּל מָקוֹם כָּל זֶה כְּשֶׁנִּמְצָא בְּעוֹד שֶׁמָּלַח עָלָיו, (קכח) אֲבָל אִם נִמְצָא לְאַחַר שֶׁנִּמְלַח וְהוּדַח אָמְרִינַן הַשְׁתָּא נָפַל וְדֵי בִּשְׁטִיפָה כְּעֵין קֹדֶם לָכֵן הָיְתָה נוֹפֶלֶת כַּהֻדָּחָה כְּשֶׁהֻדַּח הַבָּשָׂר בְּמַיִם. וְדַוְקָא כְּשֶׁנִּמְצָא עַל הַתַּרְנְגֹלֶת מִבַּחוּץ, (קכט) אֲבָל אִם נִמְצָא בְּתוֹךְ הַתַּרְנְגֹלֶת מִסְתָּמָא הָיְתָה קֹדֶם לָכֵן אַף בִּשְׁעַת מְלִיחָה וּמַה שֶּׁלֹּא נָפְלָה בַּהֻדָּחָה שֶׁעִכְּבוּהָ שׁוּלֵי הַתַּרְנְגֹלֶת: **(עא) וְיֵשׁ מַחְמִירִים לוֹמַר שֶׁמְּמַעֲמִיק.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּלֹא רִאשׁוֹנָה דְּסַגִּי לְקִלּוּף הַבָּשָׂר וְנָגַד מָקוֹם הַחֹשֶׁה בִּלְבַד, אֶלָּא שֶׁמְּמַעֲמִיק בְּכָל סְבִיבוֹתֶיהָ וְחוֹתֵךְ, (קל) וְהַטַּעַם דְּהוֹאִיל בְּפֶסַח אִסּוּרוֹ בְּמֻשְׁהֶה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(סי״ק כט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(קכו)** חָמֵד מֹשֶׁה (סט״ו) וְחק יוֹסֵף (סק״ס) וְהַגְּרַ״ז (סס״ט), דְּלֹא כְּפְרִי מְגַדִּים (א״א סי״ק כט) שֶׁרוֹצֶה בָּזֶה לְהַחְמִיר לְמָאן דְּאוֹסֵר בְּצוֹנֵן: **(קכז)** הַגְּרַ״ז (שם). **וְעַיֵּן שָׁם שֶׁאִם אֵרַע זֶה קֹדֶם הָרָחָה רִאשׁוֹנָה יָכוֹל לִסְמֹךְ עַל הָרָחָה רִאשׁוֹנָה שֶׁמְּדִיחוֹ לְהַכְשִׁירוֹ מִדְּמוֹ, אֲבָל אַחַר הָרָחָה קֹדֶם הַמְּלִיחָה אֶפְשָׁר אִם לֹא יַעֲבִיר אוֹתוֹ מֻשְׁהוּ לְחַלּוּחִית שִׁיּוּשׁ עַל הַבָּשָׂר מִן הַחֹשֶׁה יִבָּלַע בְּבָשָׂר עַל יְדֵי הַמְּלִיחָה:** (קכח) לְבוּשׁ וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ל) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(קכט)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סי״ק לד) בְּשֵׁם מַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק״ג) עַיֵּן שָׁם: **(קל)** אַחֲרוֹנִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בשו״ע הרב (סמ״ז) כתב שאם הוא שעת הדחק שאי אפשר למצוא מים אחרים אלא על ידי הדחק יש להתיר מכח ספק ספיקא אם אין החיטה בקועה אע״פ שנתרככה. אבל בחיטה בקועה אסור.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah